รายงานสรุปผล

การจัดนิทรรศการและร่วมรับเสด็จฯ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่าง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

ส่วนส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน
กองอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

คำนำ

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืน มีภารกิจในการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลน เพื่อความอุดมสมบูรณ์ มั่งคั่ง และยั่งยืนของทะเลไทย ได้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่าง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มาโดยตลอด อาทิ การปลูกฟื้นฟูป่าชายเลน การปักไม้ไผ่ชะลอคลื่นป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง และสนับสนุนกล้าไม้ป่าชายเลนให้โครงการ ทดลองปลูกป่าชายเลนหลังแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น ดำเนินการปรับภูมิทัศน์บริเวณพลับพลาทรงงาน เป็นต้น

เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรการดำเนินงาน โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่าง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ในการนี้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้จัดแสดงนิทรรศการพร้อมถวายรายงานบริเวณจุดรับเสด็จที่ ๒ เต็นท์นิทรรศการหน้าบ่อพักน้ำศาลาทรงงาน โดยมีเนื้อหาครอบคลุมงาน ที่ได้ดำเนินการบริเวณพื้นที่โครงการฯ และบริเวณใกล้เคียง จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ ๑. งานปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนในพื้นที่โครงการฯ สถานภาพป่าชายเลนไทยและป่าชายเลนจังหวัดเพชรบุรี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน พร้อมจัดแสดงผลิตภัณฑ์ สมุนไพร และเมนูอาหารจากป่าชายเลน ๒. การป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น และ ๓. วาฬบรูด้า

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ข
๑. ความเป็นมาของการเข้าร่วมจัดนิทรรศการ	๑
๒. รายละเอียดข้อมูลนิทรรศการ	๒
● โซนบอร์ดนิทรรศการ	
๒.๑) สถานภาพชายฝั่งจังหวัดเพชรบุรี การป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น	๒
๒.๒) วาฬบรูด้า	๑๕
๒.๓) งานปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนในพื้นที่โครงการฯ สถานภาพป่าชายเลนไทยและป่าชายเลนจังหวัดเพชรบุรีภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน	๒๐
● โซนจัดแสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน	
๒.๔) จัดแสดงผลิตภัณฑ์ สมุนไพร และเมนูอาหารจากป่าชายเลน	๒๙
๓. แบบและการจัดนิทรรศการ	๓๒
● แผนผังพื้นที่จัดนิทรรศการ	๓๒
● ภาพการดำเนินงานเตรียมจัดนิทรรศการและกิจกรรมวันรับเสด็จฯ	๓๕
● การรายงาน OnePage	๔๓
ภาคผนวก	๔๖

๑. ความเป็นมาของการเข้าร่วมจัดนิทรรศการ

๑.๑ ความเป็นมาของ โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ ด้านการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไร้มลภาวะ (Zero Waste) เป็นการหมุนเวียนน้ำและบำบัดคุณภาพน้ำตามธรรมชาติ เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ให้เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำในการเพาะเลี้ยง โดยไม่มีการระบายน้ำที่ผ่านระบบการเลี้ยงและสารอินทรีย์ลงสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ อบรม ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์แก่เกษตรกร

๑.๒ การดำเนินการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในพื้นที่โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่าง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้เข้ามาร่วมสนับสนุนปลูกพันธุ์ไม้ป่าชายเลนหลายชนิด บริเวณริมคลองส่งน้ำและฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในบริเวณโครงการฯ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๔ และสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานปรับภูมิทัศน์ บริเวณรอบพลับพลาทรงงาน โดยการจัดหาและปลูกชนิดพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ป่าชายหาด และไม้ประดับ เพื่อเตรียมรับเสด็จฯ อีกทั้ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และได้ดำเนินการโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีการปักหลักไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่น ในบริเวณโครงการฯ เป็นระยะทางประมาณ ๗๐๐ เมตร แบ่งเป็น ๓ แถว ซ้อนกัน ระยะห่างระกว่างแถวประมาณ ๓๐ เมตร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐

๑.๓ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จราชดำเนินศึกษาดูงาน ณ โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่าง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีกำหนดเสด็จราชดำเนิน นำคณะแพทย์ และพยาบาลศึกษาดูงานในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี เสด็จฯ ไปยังโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่าง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๑.๔ จัดนิทรรศการและจัดแสดงผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาเด่นในพื้นที่

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งสนับสนุนร่วมรับเสด็จฯ จัดนิทรรศการเกี่ยวกับผลปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการฯ และจัดแสดงผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาเด่นในพื้นที่ ประกอบด้วย ๔ ส่วน ดังนี้

๑. สถานภาพชายฝั่งจังหวัดเพชรบุรี การป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น

๒. วาฬบรูด้า

๓. งานปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนในพื้นที่โครงการฯ สถานภาพป่าชายเลนไทยและป่าชายเลนจังหวัดเพชรบุรีภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน

๔. จัดแสดงผลิตภัณฑ์ สมุนไพร และเมนูอาหารจากป่าชายเลน

๒. รายละเอียดข้อมูลนิทรรศการ

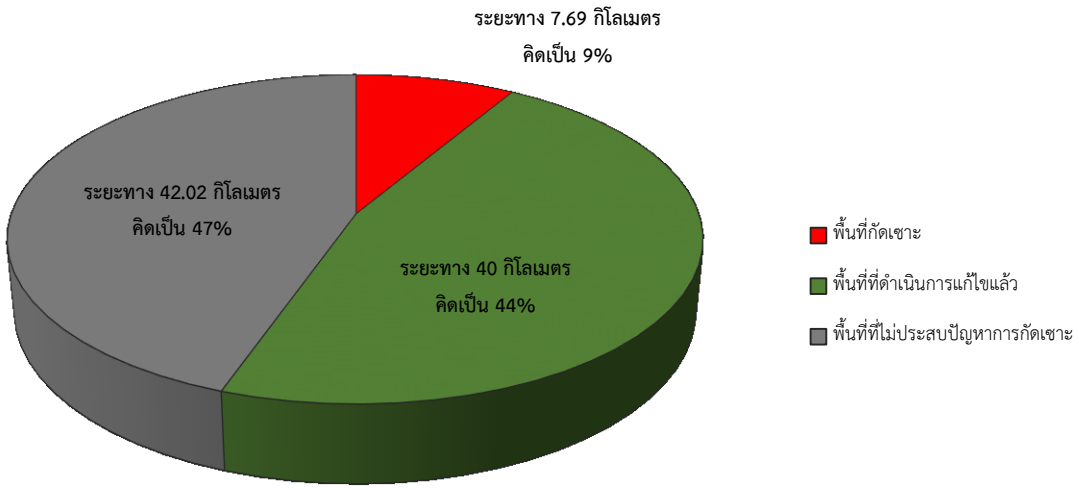
- **โซนบอร์ดนิทรรศการ**

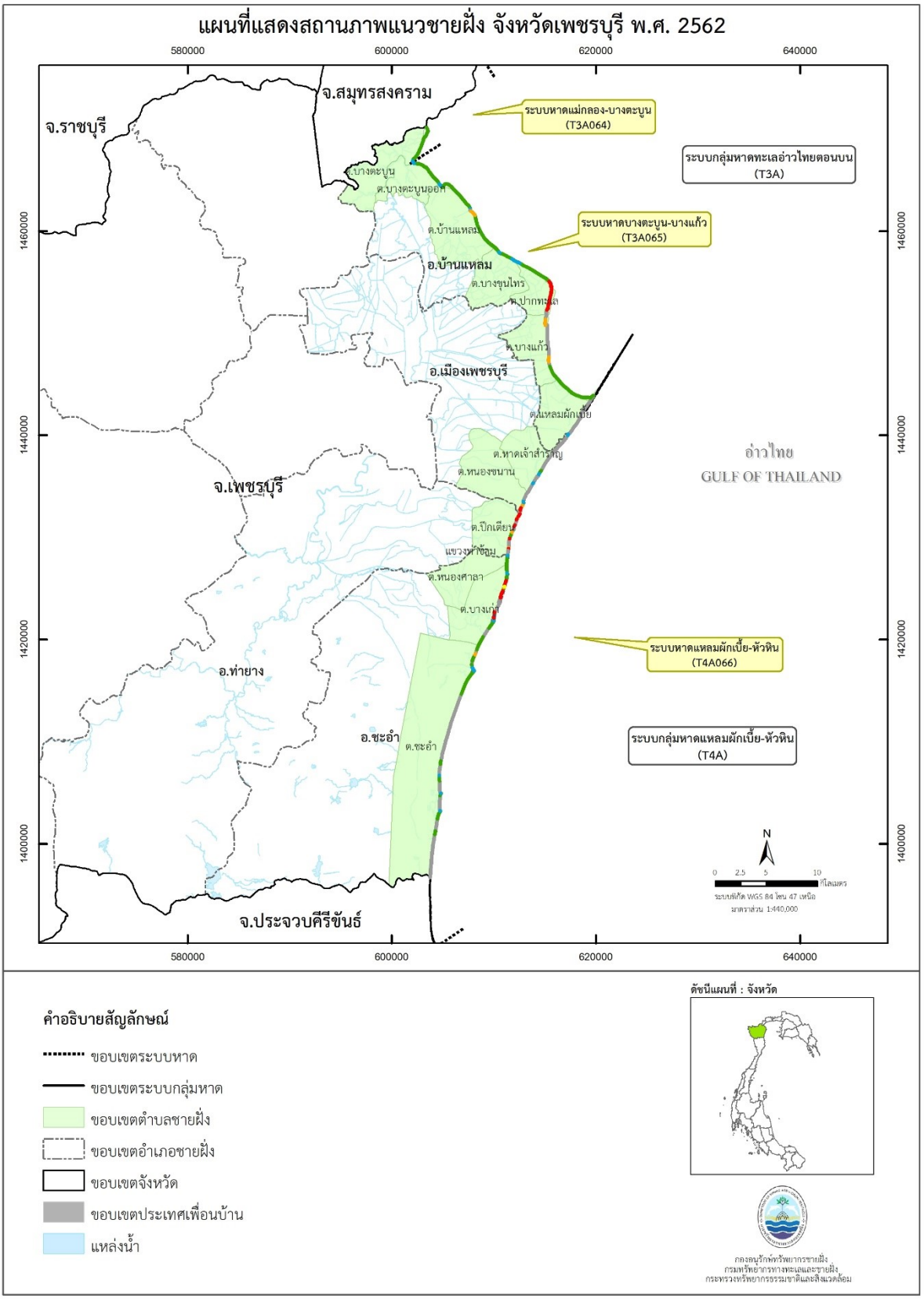
๒.๑) สถานภาพชายฝั่งจังหวัดเพชรบุรี การป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น

สถานภาพชายฝั่งจังหวัดเพชรบุรี

พื้นที่จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลครอบคลุมพื้นที่ ๔ อำเภอ ๑๓ ตำบล ได้แก่ อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมือง อำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ มีความยาวตามแนวชายฝั่งประมาณ ๘๙.๗๑ กิโลเมตร ซึ่งสามารถแยกประเภทชายหาดได้เป็น ๓ ประเภท คือ หาดทราย ระยะทางประมาณ ๕๐.๘๗ กิโลเมตร หาดโคลน ระยะทางประมาณ ๓๖.๙๐ กิโลเมตร ในพื้นที่อื่น ๆ เช่นปากแม่น้ำ ระยะทางประมาณ ๑.๙๕ กิโลเมตร

สถานภาพชายฝั่งในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี จากการสำรวจพบว่า พื้นที่ชายฝั่งเพชรบุรี ประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งระยะทางตามแนวชายฝั่งรวม ๔๙.๗๑ กิโลเมตร และไม่ประสบปัญหาการกัดเซาะระยะทางตามแนวชายฝั่งรวม ๔๐ กิโลเมตร ในกรณีของพื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะนั้น สามารถแบ่งพื้นที่ประเภทดังกล่าวได้เป็น ๒ ประเภท คือ พื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาแล้วระยะทางประมาณ ๔๒.๐๒ กิโลเมตร และพื้นที่ที่ยังไม่มีการแก้ไขระยะทางประมาณ ๗.๖๙ กิโลเมตร

คำอธิบายสัญลักษณ์

- ขอบเขตระบบหาด
- ขอบเขตระบบกลุ่มหาด
- ขอบเขตตำบลชายฝั่ง
- ขอบเขตอำเภอชายฝั่ง
- ขอบเขตจังหวัด
- ขอบเขตประเทศเพื่อนบ้าน
- แหล่งน้ำ

ดัชนีแผนที่ : จังหวัด

กองอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

600000
650000
1450000
1400000
สมุทรสงคราม
อำเภอเขาย้อย
อำเภอบ้านแหลม
อำเภอหนองหญ้าปล้อง
อำเภอเมืองเพชรบุรี
อำเภอบ้านลาด
อำเภอท่ายาง
อำเภอแก่งกระจาน
อำเภอชะอำ
ประจวบคีรีขันธ์
หาดโคลน
โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างตามพระราชดำริ
ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
หาดทราย
คำอธิบายสัญลักษณ์
ขอบเขตจังหวัดเพชรบุรี
ขอบเขตอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี
0 5 10 20
กิโลเมตร
N

โครงการการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง โดยวิธีปักไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่นในชายฝั่งที่เป็นหาดโคลน บริเวณ โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

๑) ความเป็นมา

การกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่หาดโคลน ปัจจุบันพื้นที่ชายฝั่งที่มีลักษณะธรณีสัณฐานชายฝั่งเป็นหาดโคลน ระยะทางตามแนวชายฝั่งประมาณ ๘๐๙ กิโลเมตร แบ่งออกเป็นพื้นที่ไม่ประสบปัญหาการกัดเซาะระยะทางประมาณ ๔๙ กิโลเมตร จากปัญหาการกัดเซาะดังกล่าว กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีแนวทางในป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่หาดโคลน ซึ่งได้แนวคิดมาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการปักไม้ไผ่เพื่อทำโพงพางและทำคอกเลี้ยงหอยแมลงภู่ โดยได้นำภูมิปัญญานี้มาดำเนินการทดลองร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนเกิดเป็นกรอบแนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญญาการกัดเซาะชายฝั่งที่เป็นหาดโคลน (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๔) การปักไม้ไผ่เพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งถือเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อรักษาเสถียรภาพชายฝั่งโดยดำเนินการในรูปแบบสอดคล้องหรือเลียนแบบธรรมชาติ ประกอบกับพื้นที่โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีลักษณะธรณีสัณฐานชายฝั่งเป็นหาดโคลน ลักษณะทางกายภาพเป็นตะกอนโคลนทะเล (สีเทาเขียว) มีกระซ้า (เศษซากเปลือกหอย) และตะกอนทรายปะปนปริมาณมาก มีความลาดชันต่ำ และยังเป็นพื้นที่เสี่ยงที่จะประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้เล็งปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจึงได้จัดทำโครงการจัดการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีการปักไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่น จังหวัดตราด จันทบุรี เพชรบุรี และปัตตานี ระยะความยาวไม้ไผ่รวม ๕ กิโลเมตร เพื่อดำเนินการแก้ไข/บรรเทาปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ที่เป็นหาดโคลนที่ยังไม่มีการดำเนินการหรือพื้นที่ที่ประชาชนได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งอย่างรุนแรง

๒) วัตถุประสงค์

๑. เพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่หาดโคลน โดยวิธีปักไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่น ในท้องที่ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

๒. เพื่อลดการสูญเสียที่ดินชายฝั่งทะเล และเพิ่มพื้นที่บริเวณด้านหลังแนวไม้ไผ่

๓. เพื่อให้ประชาชนและชุมชน ในพื้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓) การดำเนินการปักไม้ไผ่ และผลการดำเนินงาน

การสำรวจพื้นที่ วิเคราะห์อัตราการกัดเซาะชายฝั่งและประมวลผลจากการสำรวจพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวปักไม้ไผ่ วางแผนและออกแบบแนวปักไม้ไผ่

↓

ประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการออกแบบ วางแผนหรือปรับรูปแบบพร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

↓

วางแผนและออกแบบแนวปักไม้ไผ่ หรือปรับรูปแบบตามผลการรับฟังความคิดเห็น

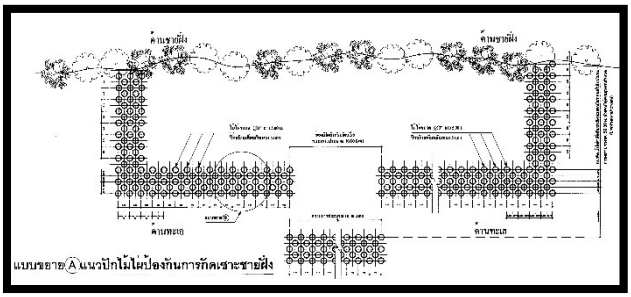
↓

คัดเลือกชนิด คุณสมบัติของไม้ไผ่ และดำเนินการปักไม้ไผ่ (โดยใช้แรงงานคน หรือใช้รถแบคโฮ)

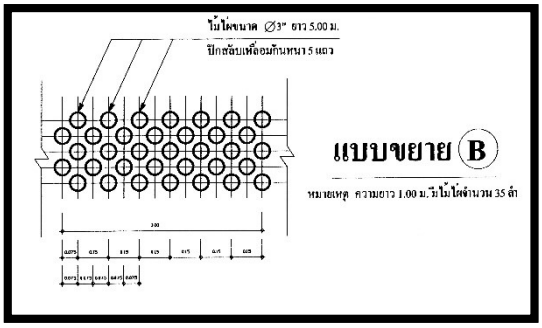
↓

ติดตามและประเมินผลการสะสมตัวของตะกอนหลังแนวปักไม้ไผ่

ดำเนินการ ดังนี้

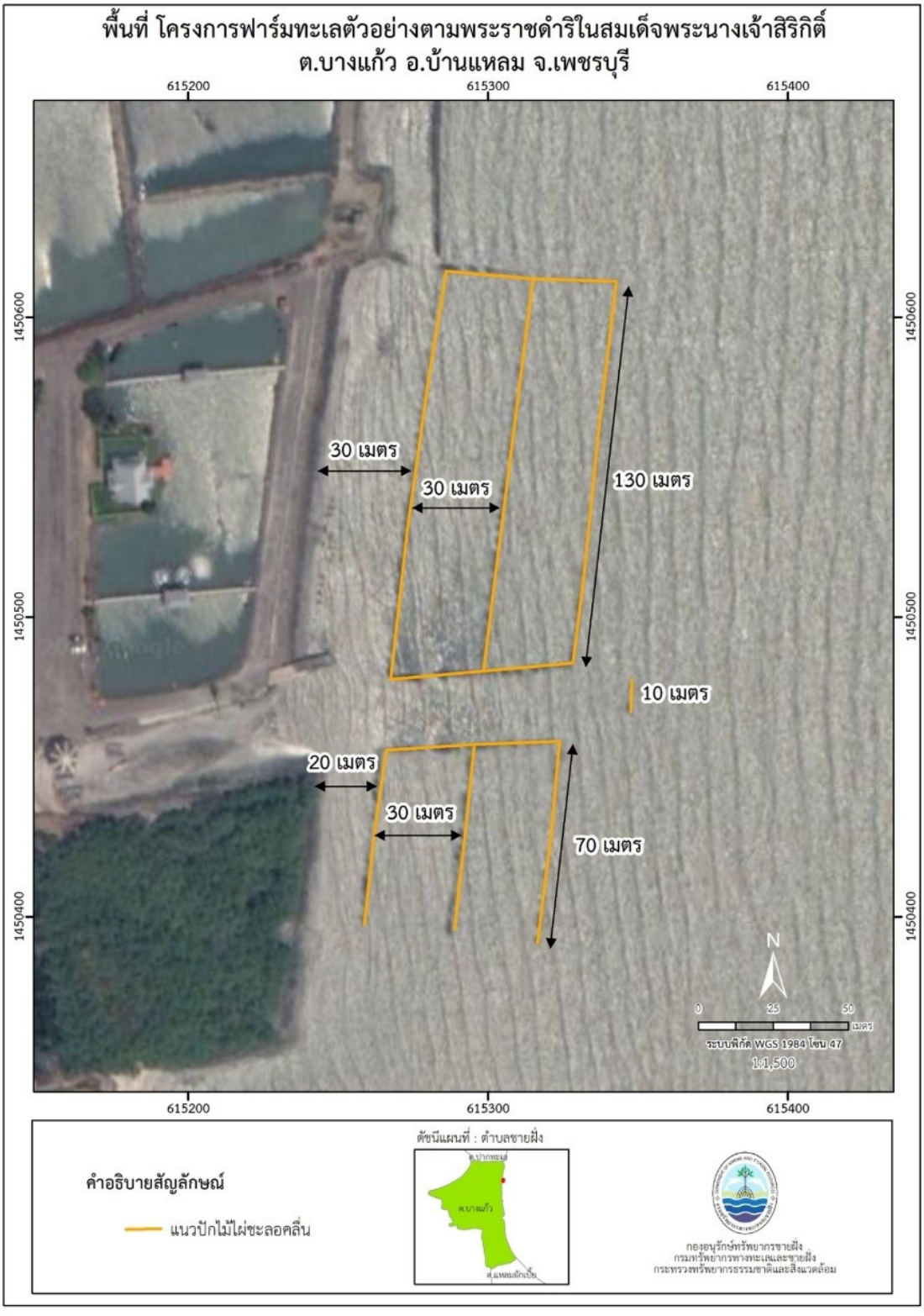
รูปแบบการปักไม้ไผ่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แบบขยายการปักไม้ไผ่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

รูปแบบการปักไม้ไผ่ในระยะ ๑ เมตร ต้องมีไม้ไผ่จำนวน ๓๕ ลำ

- **ผลการดำเนินงาน** – ผลจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อการใช้ประโยชน์ด้านหลังแนวไม้ไผ่ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่จึงร่วมกันกำหนดรูปแบบการปักไม้ไผ่ โดยกำหนดให้ปักไม้ไผ่จำนวนแถวรวม ๓ แถว แถวแรกห่างจากแนวชายฝั่งปัจจุบัน ๓๐ เมตร แต่ละแถวห่างกัน ๓๐ เมตร มีระยะทางตามแนวชายฝั่ง ๒๐๐ เมตร และระยะไม้ไผ่รวม ๗๐๐ เมตร

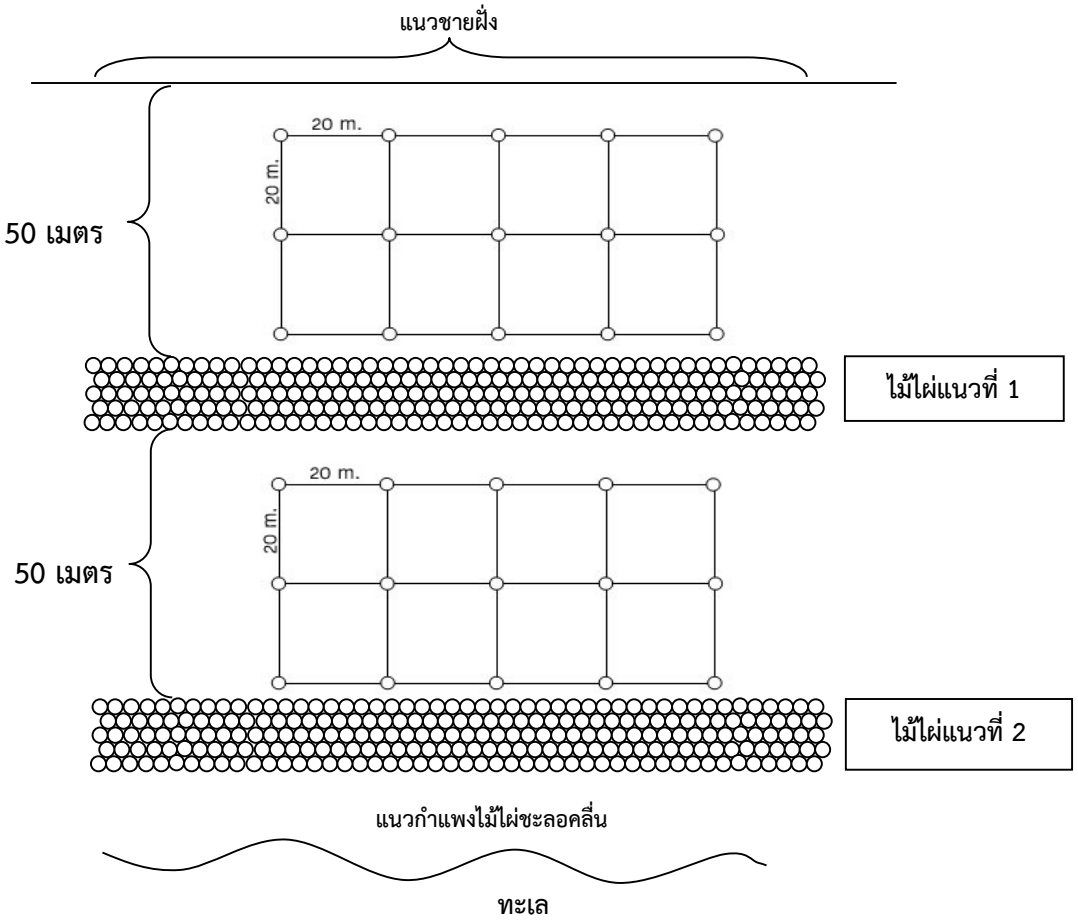
๔) การติดตามและประเมินผลการสะสมตัวของตะกอนหลังแนวไม้ไผ่

- **-ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล**

๑. ติดตั้งเสาวัดตะกอนเลนเพื่อวัดระดับการเปลี่ยนแปลงของตะกอนเลน ในพื้นที่ที่ทำการศึกษา โดยทำการปักเสาวัดตะกอนเลน แต่ละต้นมีระยะห่าง ๒๐ เมตร จำนวน ๓ ต้น และระยะห่างระหว่างแถว ๑๐๐ เมตร โดยจำนวนเสาวัดตะกอนเลนขึ้นอยู่กับความยาวของแนวไม้ไผ่

๒. บันทึกระดับตะกอนเลนหลังจากที่ติดตั้งเสาวัดตะกอนเลนทุกต้นในพื้นที่ที่ทำการศึกษาทุก ๆ ๓ เดือน

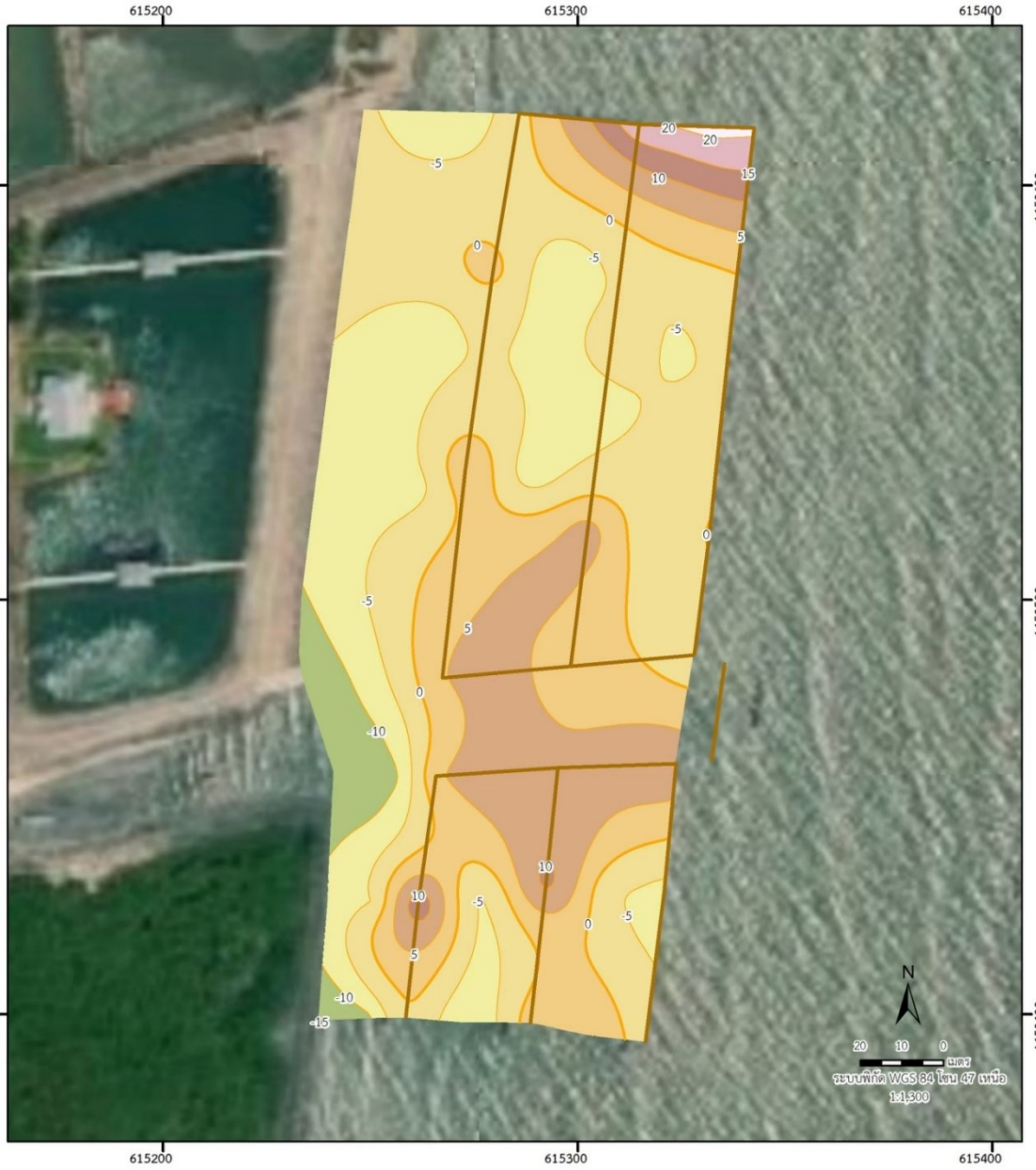
๓. เปรียบเทียบค่าระดับการสะสมตัวของตะกอนในรูปแบบของกราฟเส้น และนำค่าที่ตรวจวัดได้มาจัดทำเส้นชั้นความสูงของระดับตะกอนประจำปีนั้น

แผนที่จุดเก็บข้อมูลการสะสมตัวของตะกอนเลน ในพื้นที่หลังแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น

แผนที่แสดงการเพิ่มขึ้นของตะกอนหลังแนวปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ปีงบประมาณ 2560

คำอธิบายสัญลักษณ์

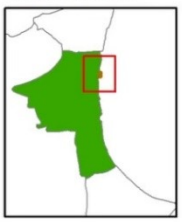
- แนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น
- 0 เส้นชั้นความสูง

*ช่วงต่างเส้นชั้นความสูง 5 เซนติเมตร

ความสูง (ซม.จากระดับอ้างอิง)

-20 ถึง -15	6 ถึง 10
-14 ถึง -10	11 ถึง 15
-9 ถึง -5	16 ถึง 20
-4 ถึง 0	21 ถึง 25
1 ถึง 5	

ดัชนีแผนที่ : ต.บางแก้ว

กองอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- **<u>ผลการติดตามและประเมินระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๒</u>**

  <u>ผลการสำรวจปี พ.ศ. ๒๕๖๑</u>

  - ระดับตะกอนที่เพิ่มขึ้น => ๘.๔๒ เซนติเมตร เทียบกับไม้ระดับที่ปักไว้เพื่อเทียบค่า
  - จำนวนไม้ไผ่ในพื้นที่คงเหลือต่อ ๑ เมตร => ๓๐-๓๕ ลำ โดยสภาพไม้ไผ่คงเหลือคิดเป็นร้อยละ ๘๕-๑๐๐
  - ลักษณะทางกายภาพ => ตะกอนที่พบประกอบด้วย ตะกอนโคลนทะเล (สีเทาเขียว) ตะกอนทรายแป้ง กระซ้า (เศษเปลือกหอย) และตะกอนทราย รองลงมาตามลำดับ

ผลการสำรวจปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- ระดับตะกอนที่เพิ่มขึ้น => ๗.๕๖ เซนติเมตร เทียบกับไม้ระดับที่ปักไว้เพื่อเทียบค่า (พบว่าลดลงจากระดับเดิม ๐.๘๖ เซนติเมตร)
- จำนวนไม้ไผ่ในพื้นที่คงเหลือต่อ ๑ เมตร => ๑๓-๑๔ ลำ โดยสภาพไม้ไผ่คงเหลือคิดเป็นร้อยละ ๓๗-๔๐
- ลักษณะทางกายภาพ => ตะกอนที่พบประกอบด้วย ตะกอนโคลนทะเล (สีเทาเขียว) ตะกอนทรายแป้ง กระซ้า (เศษเปลือกหอย) และตะกอนทราย รองลงมาตามลำดับ

ผลการติดตามตรวจสอบในภาพรวมช่วง ๒ ปี ที่ผ่านมา สามารถสรุปได้ว่า ในบริเวณที่สภาพไม้ไผ่คงเหลือมากจะมีแนวโน้มของการสะสมตัวของตะกอนในพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในกรณีที่ระดับของตะกอนลดลงนั้นเกิดจาก ในบางช่วงฤดูกาล คลื่นจะซัดเข้าฝั่งและพาเอาตะกอนออกจากฝั่ง หรือในกรณีที่มีพายุซัดฝั่ง เช่น พายุโซนร้อนปาบึก ที่ซัดเข้าฝั่งหอบ/พาเอาตะกอนจำพวกกระซ้าเข้ามาสะสมตัวบนฝั่ง แต่ในขณะเดียวกันก็หอบเอาตะกอนโคลนที่อยู่ด้านหลังแนวไม้ไผ่ออกไปจากฝั่งเช่นกัน และก็มีคลื่นสูงและความรุนแรงของคลื่นมากทำให้ไม้ไผ่ที่ปักไว้หัก หรือเสียหายจำนวนมากเช่นกัน

ปัญหาและอุปสรรค

- การติดตามตรวจสอบระดับการเพิ่มขึ้นของตะกอนจะพบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ระดับตะกอนลดลงประมาณ ๐.๘๖ เซนติเมตร เนื่องจาก ตะกอนบริเวณดังกล่าวมีการอัดตัวแน่นขึ้นจึงทำให้ระดับของตะกอนลดลงจากเดิม

- ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ชายฝั่งอ่าวไทยได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของพายุโซนร้อน “ปาบึก” คลื่นลมบริเวณอ่าวไทยมีกำลังแรง คลื่นสูง ๓-๕ เมตร ทำให้ไม้ไผ่ชำรุด/เสียหายจำนวนมาก และคลื่นที่มีกำลังแรงนี้ส่งผลให้ตะกอนโคลนที่สะสมตัวด้านหลังแนวไม้ไผ่เกิดการฟุ้งกระจาย และพัดพาตะกอนโคลนออกไปจากชายฝั่ง นำเอากระชา หรือ เศษเปลือกหอยปริมาณเข้ามาตกสะสมตัวแทนตะกอนโคลน

- ปัญหาจากการที่ไม้ไผ่ชำรุด/เสียหายจำนวนมากนี้ อาจส่งผลให้แนวโน้มตะกอนที่สะสมตัวในพื้นที่ลดลง จึงควรซ่อมแซมหรือปักไม้ไผ่เพิ่มเติม

บอร์ดนิทรรศการ

สถานภาพชายฝั่งจังหวัดเพชรบุรี
การป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น

1

จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ 13 ตำบล ได้แก่ อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมือง อำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ มีความยาวตามแนวชายฝั่งประมาณ 89.71 กิโลเมตร ซึ่งสามารถแยกประเภทชายหาดได้เป็น 3 ประเภท และจัดแบ่งสถานภาพชายฝั่งได้ดังนี้

- พื้นที่กัดเซาะ
- พื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว
- พื้นที่ที่ไม่ประสบปัญหาการกัดเซาะ

2

โครงการจัดการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีปักไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่นในชายฝั่งที่เป็นหาดโคลน บริเวณโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ หมู่ที่ 5 ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

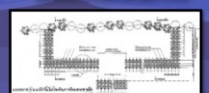
1) ความเป็นมา

พื้นโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ หมู่ที่ 5 ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีลักษณะธรณีสัณฐานชายฝั่งเป็นหาดโคลน ลักษณะทางกายภาพเป็นตะกอนโคลนทะเล (สีเทาเขียว) มีกระจ้า (เศษซากเปลือกหอย) และตะกอนทรายประปนปริมาณมากประกอบกับพื้นที่ความลาดชันต่ำ และยังเป็นพื้นที่เสี่ยงที่จะประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้เล็งเห็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจึงได้จัดทำโครงการจัดการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีการปักไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่น จังหวัดตราด จันทบุรี เพชรบุรี และปัตตานี โดยในจังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ดำเนินการ คือ พื้นที่ชายฝั่งบริเวณโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

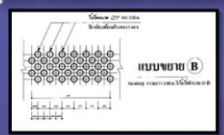
2) วัตถุประสงค์

เพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่หาดโคลน ลดการสูญเสียที่ดินชายฝั่งทะเล และเพิ่มพื้นที่บริเวณด้านหลังแนวไม้ไผ่

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ศึกษาและกำหนดรูปแบบการปักไม้ไผ่เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

รูปแบบการปักไม้ไผ่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แบบขยายการปักไม้ไผ่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
รูปแบบการปักไม้ไผ่ในระยะ 1 เมตร ต้องมีไม้ไผ่จำนวน 35 ลำ

3) การดำเนินการปักไม้ไผ่ และผลการดำเนินงาน

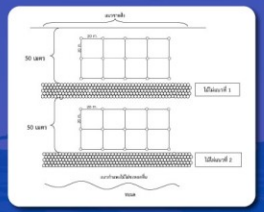
ผลการดำเนินงาน - ผลที่ได้จากการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อการใช้ประโยชน์ด้านหลังแนวไม้ไผ่ คือ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ร่วมกันกำหนดรูปแบบการปักไม้ไผ่

4) การติดตามและประเมินผลการสะสมตัวของตะกอนหลังแนวไม้ไผ่

- ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

1. ติดตั้งเสาวัดตะกอนเลนเพื่อวัดระดับการเปลี่ยนแปลงของตะกอนเลน โดยทำการปักเสาแต่ละต้นมีระยะห่าง 20 เมตร จำนวน 3 ต้น และระยะห่างระหว่างแถว 100 เมตร (จำนวนเสาวัดตะกอนเลนขึ้นอยู่กับความยาวของแนวไม้ไผ่)
2. บันทึกระดับตะกอนเลนหลังจากที่ติดตั้งเสาวัดตะกอนเลนทุกต้นในพื้นที่ที่ทำการศึกษาทุกๆ 3 เดือน
3. เปรียบเทียบค่าระดับการสะสมตัวของตะกอนในรูปแบบของกราฟเส้น และนำค่าที่ตรงจัดได้มาจัดทำเส้นชั้นความสูงของระดับตะกอนประจำปีนั้น

3

ผลการติดตามและประเมินระหว่างปี พ.ศ. 2561-2562

ภาพปี พ.ศ. 2561

ภาพปี พ.ศ. 2562

ผลการติดตามตรวจสอบในภาพรวมช่วง 2 ปี ที่ผ่านมา สามารถสรุปได้ว่า ในบริเวณที่สภาพไม้ไผ่คงเหลือมากจะมีแนวโน้มของการสะสมตัวของตะกอนในพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในกรณีที่ระดับของตะกอนลดลงนั้นเกิดจากในบางช่วงฤดูกาลคลื่นจะซัดเข้าฝั่งและพาเอาตะกอนออกจากฝั่ง หรือในกรณีที่มีพายุซัดฝั่ง เช่น พายุโซนร้อนปาบึก ที่ซัดเข้าฝั่งหอบ/พาเอาตะกอนจำพวกกระจ้าเข้ามาสะสมตัวบนฝั่งแต่ในขณะเดียวกันก็หอบเอาตะกอนโคลนที่อยู่ด้านหลังแนวไม้ไผ่ออกไปจากฝั่งเช่นกัน คลื่นสูงและความรุนแรงของคลื่นมากทำให้ไม้ไผ่ที่ปักไว้หักหรือเสียหายจำนวนมากอีกด้วย

รายละเอียด	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562
ขนาดตะกอนที่เพิ่มขึ้น (เทียบกับไม้ไผ่ที่ปักไว้ที่ยังมีชีวิตอยู่)	8.42	7.56
จำนวนไม้ไผ่ไม่ที่ตอหลือต่อ 1 เมตร (1 เมตร ต่อ 35 ลำ)	30-36 ลำ สภาพไม้ไผ่ตอหลือติดเป็นร้อยละ 85-100	13-14 ลำ สภาพไม้ไผ่ตอหลือติดเป็นร้อยละ 37-40
ลักษณะทางกายภาพ	ตะกอนโคลนทะเล (สีเทาเขียว) ตะกอนทรายแป้ง กระจ้า (เศษเปลือกหอย) และตะกอนทราย รองลงมาตามลำดับ	

4

ปัญหาและอุปสรรค

- การติดตามตรวจสอบระดับการเพิ่มขึ้นของตะกอนจะพบว่า ปี พ.ศ. 2562 ระดับตะกอนลดลงประมาณ 0.86 เซนติเมตร เนื่องจากตะกอนบริเวณดังกล่าวมีการอัดตัวแน่นขึ้นจึงทำให้ระดับของตะกอนลดลงจากเดิม
- ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2562 ประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ชายฝั่งอ่าวไทยได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของพายุโซนร้อน "ปาบึก"
- ปัญหาจากการที่ไม้ไผ่ชำรุด/เสียหายจำนวนมากนี้ อาจส่งผลให้แนวโน้มตะกอนที่สะสมตัวในพื้นที่ลดลง จึงควรซ่อมแซมหรือปักไม้ไผ่เพิ่มเติม

๒.๒) วาฬบรูด้า

วาฬบรูด้า เป็นสัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม จัดอยู่ในกลุ่ม Cetaceans วงศ์ Balaenopteridae เป็นวาฬชนิดไม่มีฟัน แต่มีซี่กรอง (baleen) สำหรับกรองอาหาร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจึงได้เสนอชื่อวาฬวาฬบรูด้าให้เป็นสัตว์สงวน ซึ่งวาฬบรูด้าได้ถูกประกาศให้เป็นสัตว์สงวน ลำดับที่ ๑๖ ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

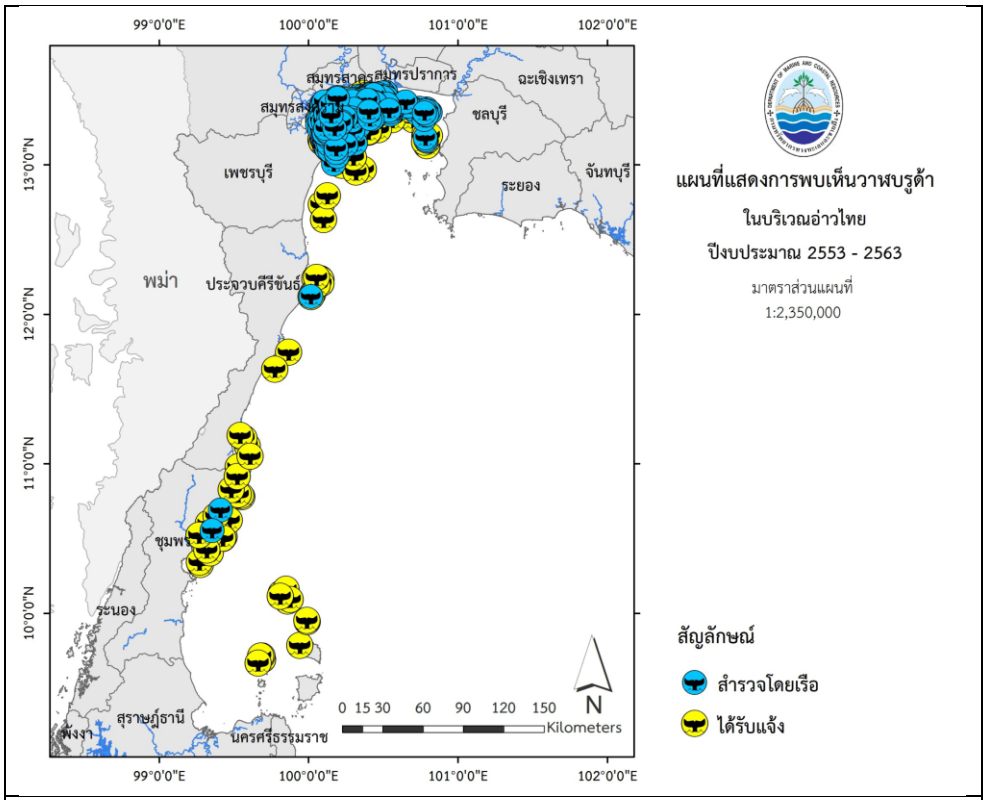
เป็นวาฬไม่มีฟัน แต่มีซี่กรอง สำหรับกรองอาหาร

ชีววิทยาทั่วไปของวาฬบรูด้า

วาฬบรูด้า มีแนวสันนูน ๓ สัน (๓ Parallel ridges) บนส่วนหัวเป็นลักษณะเด่นแยกออกจากชนิดอื่น เป็นวาฬชนิดไม่มีฟัน แต่มีซี่กรอง (Baleen plates) สำหรับกรองอาหาร จำนวน ๒๕๐-๓๗๐ คู่ มีรูหายใจ ๒ รู มีร่องใต้คาง ๔๐-๗๐ ร่อง ขนาดโตเต็มวัยมีความยาว ๑๔-๑๕ เมตร หนัก ๑๒-๒๐ ตัน เพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าตัวผู้เล็กน้อย ลูกแรกเกิดยาว ๓-๔ เมตร หนัก ๕๐๐-๙๐๐ กิโลกรัม

พื้นที่การแพร่กระจาย

พบแพร่กระจายในทะเลเขตร้อนถึงเขตอบอุ่นทั่วโลก ในประเทศไทยพบแพร่กระจายบริเวณใกล้ฝั่งและนอกฝั่งทั้งฝั่งอ่าวไทย และทะเลอันดามัน พบเกือบตลอดทั้งปี โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ชายทะเล จังหวัดชลบุรี สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และเพชรบุรี รวมไปถึงพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี

แผนที่การแพร่กระจายของวาฬบรูด้าในอ่าวไทย

จำนวนประชากรของวาฬบรูด้า

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งศึกษาจำนวนประชากรวาฬบรูด้าโดยการใช้ภาพถ่าย (Photo Identification, Photo-ID) ซึ่งใช้ลักษณะสำคัญในการจำแนกประชากร เช่น รอยแหว่งที่ครีบหลัง แผลเป็นตามร่างกาย ตุ่มนูน ลายบริเวณขอบปาก จุดสีดำและขีดสีดำในปาก และจุดดำบริเวณปลายปาก ปัจจุบันสถานภาพประชากรวาฬบรูด้าในอ่าวไทยมีประมาณ ๕๐ ตัว

แนวทางการอนุรักษ์วาฬบรูด้า

วาฬบรูด้าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า มีความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ด้านระบบนิเวศทางทะเล เป็นตัวชี้วัดความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเล และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรม การที่จะอนุรักษ์ รักษาทรัพยากรที่มีคุณค่านี้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการคุ้มครองและอนุรักษ์วาฬบรูด้าให้คงอยู่ในท้องทะเลไทยอย่างยั่งยืน

๑. การประกาศเป็นสัตว์สงวนตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

วาฬบรูด้าได้รับการประกาศให้เป็นสัตว์สงวน ลำดับที่ ๑๖ ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกฎหมายได้คุ้มครอง โดยการห้ามล่า ซึ่งหมายความว่า เก็บ ดัก จับ ยิง ฆ่า หรือทำอันตรายด้วยประการอื่นใดแก่วาฬบรูด้า และให้หมายความรวมถึงการไล่ การต้อน การเรียก การล่อ หรือการอื่นๆ เพื่อเก็บ ดัก จับ ยิง ฆ่า หรือทำอันตรายแก่วาฬบรูด้า

๒. เฝ้าระวังการทำประมงที่ผิดกฎหมายที่เป็นอันตรายต่อวาฬบรูด้า

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการปฏิบัติการเฝ้าระวัง และป้องกันการกระทำประมงผิดกฎหมาย ในระดับพื้นที่ ครอบคลุมชายฝั่งทะเล ทั้ง ๒๓ จังหวัด โดยสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๑-๑๐ โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. อบรมการข้อควรประปฏิบัติในการชมโลมาและวาฬบรูด้าให้กับชาวประมง ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการอบรมให้ความรู้เรื่องข้อควรประปฏิบัติในการชมโลมาและวาฬบรูด้าให้กับชาวประมง ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว เพื่อลดผลกระทบและการรบกวนที่จะเกิดขึ้นแก่วาฬบรูด้าจากการเดินเรือ และการท่องเที่ยว รวมทั้งให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นถึงความสำคัญและเข้าใจเกี่ยวกับสัตว์ทะเลหายาก รวมถึงการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและสิ่งแวดล้อมทางทะล

การให้ความรู้เรื่องข้อควรประปฏิบัติในการชมโลมาและวาฬบรูด้า

๔. การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับวาฬบรูด้าและสัตว์ทะเลหายาก

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการอบรมให้ความรู้ และจัดนิทรรศการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับวาฬบรูด้าและสัตว์ทะเลหายากในประเทศไทย ข้อควรปฏิบัติในการชมโลมาและวาฬบรูด้า รวมถึงผลกระทบของขยะทะเลต่อสัตว์ทะเลหายาก ให้กับประชาชน เยาวชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างจิตสำนึกและสร้างการรับรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของวาฬบรูด้าและสัตว์ทะเลหายากในประเทศไทย

การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม

บอร์ดนิทรรศการ

วาฬบรูด้า

วาฬบรูด้า เป็นสัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม จัดอยู่ในกลุ่ม Cetaceans วงศ์ Balaenopteridae กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จึงได้เสนอชื่อวาฬบรูด้าให้เป็นสัตว์สงวน ซึ่งวาฬบรูด้าได้ถูกประกาศให้เป็นสัตว์สงวน ลำดับที่ 16 ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

ชีววิทยาทั่วไปของวาฬบรูด้า

วาฬบรูด้า มีแนวสันนูน 3 สัน (3 Parallel ridges) บนส่วนหัว เป็นลักษณะเด่นแยกออกจากชนิดอื่น เป็นวาฬชนิดไม่มีฟัน แต่มีซี่กรอง (Baleen plates) สำหรับกรองอาหาร จำนวน 250-370 คู่ มีรูหายใจ 2 รู มีร่องใต้คาง 40-70 ร่อง ขนาดโตเต็มวัยมีความยาว 14-15 เมตร หนัก 12-20 ตัน เพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าตัวผู้เล็กน้อย ลูกแรกเกิด ยาว 3-4 เมตร หนัก 500-900 กิโลกรัม

ซี่กรองอาหาร

การใช้ซี่กรองกินปลาเป็นอาหาร

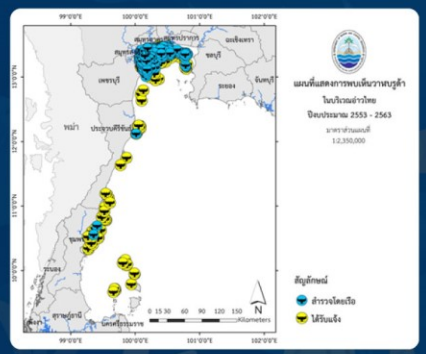
โตเต็มวัยมีความยาว 14-15 เมตร

ลูกแรกเกิดยาว 3-4 เมตร หนัก 500-900 กิโลกรัม

การแพร่กระจายของวาฬบรูด้าในอ่าวไทย

พบแพร่กระจายในทะเลเขตร้อนถึงเขตอบอุ่นทั่วโลก ในประเทศไทยพบแพร่กระจายบริเวณใกล้ฝั่งและนอกฝั่งทั้งฝั่งอ่าวไทย และทะเลอันดามัน พบเกือบตลอดทั้งปี โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ชายทะเล จังหวัดชลบุรี สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และเพชรบุรี รวมไปถึงพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และ สุราษฎร์ธานี

จำนวนประชากรของวาฬบรูด้า

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งศึกษาจำนวนประชากรวาฬบรูด้าโดยการใช้ภาพถ่าย (Photo Identification, Photo-ID) ซึ่งใช้ลักษณะสำคัญในการจำแนกประชากร เช่น รอยแหว่งที่ครีบหลัง แผลเป็นตามร่างกาย ตุ่มนูน ลายบริเวณขอบปาก จุดสีดำและขีดสีดำในปาก และจุดดำบริเวณปลายปาก ปัจจุบันสถานภาพประชากรวาฬบรูด้าในอ่าวไทยมีประมาณ 50 ตัว

เจ้าสมสมุทร

เจ้าท่องสมุทร

แม่สาคร

แม่ศรีสุข

แม่พาฝัน

เจ้าบางแสน

เจ้าเมษา

เจ้าส้มตำ

เจ้าสมุทร

เจ้าสามมุข

การอนุรักษ์วาฬบรูด้า

1. การประกาศเป็นสัตว์สงวนตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

2. เฝ้าระวังการทำประมงที่ผิดกฎหมายที่เป็นอันตรายต่อวาฬบรูด้า

3. อบรมข้อควรปฏิบัติในการชมโลมาและวาฬบรูด้าให้กับชาวประมง ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว

4. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับวาฬบรูด้าและสัตว์ทะเลหายาก

๒.๓) งานปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนในพื้นที่โครงการฯ สถานภาพป่าชายเลนไทยและป่าชายเลน จ.เพชรบุรี ภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน

งานปลูกฟื้นฟูป่าชายเลน

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ร่วมกับโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นมา โดยปลูกฟื้นฟูป่าชายเลน ในพื้นที่โครงการ ดังนี้

๑. บริเวณศาลาทรงงาน

๒. บริเวณคลองส่งน้ำ

๓. บริเวณแนวชายฝั่งทะเล (ปลูกเสริมป่าเดิม)

๔. สนับสนุนกล้าไม้ให้โครงการฯ ปลูกทดลองบริเวณหลังแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น

จำนวนชนิดพรรณไม้ป่าชายเลนและป่าชายเลนชายหาดที่พบในปัจจุบันมี ๒๕ ชนิด ชนิดที่พบมาก คือโกงกางใบเล็ก แสมทะเล สำหรับการปลูกทดลอง บริเวณหลังแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น เมื่อเดือน มิถุนายน ๒๕๖๒ โดยใช้กล้าไม้โกงกางใบใหญ่ จำนวน ๔๖๘ ต้น พบว่า ไม่สามารถขึ้นอยู่ได้

๑. บริเวณศาลาทรงงาน

๒. บริเวณคลองส่งน้ำ

๓. บริเวณแนวชายฝั่งทะเล (ปลูกเสริมป่าเดิม)

๔. สนับสนุนกล้าไม้ให้โครงการฯ ปลูกทดลองบริเวณหลังแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น

พันธุ์ไม้ป่าชายเลน ณ ฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

มีจำนวน ๒๕ ชนิด แบ่งเป็นพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ๒๔ ชนิด พันธุ์ไม้ป่าชายหาด ๑ ชนิด

ชื่อภาษาไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ประเภทพันธุ์ไม้	หมายเหตุ
จิกทะเล	*Barringtonia asiatica*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงานจำนวน ๓ ต้น
ชะคราม	*Sueda maritima*	ป่าชายเลน	พบบริเวณข้างคูน้ำด้านซ้ายของหน้าพลับพลาทรงงาน
ตาตุ่มทะเล	*Excoecaria agallocha*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๑ ต้น
ตะบูนขาว	*Xylocarpus granatum*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๑ ต้น
ตะบูนดำ	*Xylocarpus moluccensis*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๑ ต้น
ตีนเป็ดทะเล	*Cerbera odollam*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๑ ต้น
ถั่วขาว	*Bruguiera cylindrica*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๑ ต้น
ปอทะเล	*Hibiscus tiliaceus*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๒ ต้น
ฝาดดอกแดง	*Lumnitzera littorea*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๑ ต้น
ฝาดดอกขาว	*Lumnitzera racemosa*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๒ ต้น
พังกาหัวสุ่มดอกแดง	*Bruguiera gymnorrhiza*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๑ ต้น
รักทะเล	*Scaevola taccada*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๑ ต้น
ลำแพน	*Sonneratia ovata*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๒ ต้น
สารภีทะเล	*Calophyllum inophyllum*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๓ ต้น
สำมะง่า	*Clerodendrum inerme*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างคูน้ำ จำนวน ๑ ต้น
หยีน้ำ	*Millettia pinnata*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน๑ ต้น
หูกวาง	*Terminalia catappa*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๑ ต้น
หงอนไก่ทะเล	*Heritiera littoralis*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๕ ต้น
เทียนทะเล	*Pemphis acidula*	ป่าชายเลน	พบบริเวณถนนติดป่าชายเลน จำนวน ๑๓ ต้น
เตยทะเล	*Pandanus tectorius*	ป่าชายเลน	พบบริเวณคูน้ำ จำนวน ๑๓ ต้น
แสมทะเล	*Avicennia alba*	ป่าชายเลน	พบบริเวณคูน้ำ และบริเวณป่าชายเลน
แคทะเล	*Dolichandrone spathacea*	ป่าชายเลน	พบบริเวณด้านข้างพลับพลาทรงงาน จำนวน ๒ ต้น
โกงกางใบเล็ก	*Rhizophora apiculata*	ป่าชายเลน	พบบริเวณคูน้ำและบริเวณป่าชายเลน
โกงกางใบใหญ่	*Rhizophora mucronata*	ป่าชายเลน	พบบริเวณโซนป่าชายเลน
ผักเบี้ยทะเล	*Sesuvium portulacastrum*	ชายหาด	พบบริเวณคูน้ำโดยรอบของพลับพลาทรงงาน

ชนิดพันธุ์ไม้ป่าชายเลนและไม้ป่าชายหาดที่พบในบริเวณโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ

 ตะบูนดำ	 แคทะเล	 หยีน้ำ	 จิกทะเล
 ตะบูนขาว	 สารภี	 หงอนไก่	 โพทะเล
 ปอทะเล	 ตีนเป็ดทะเล	 ฝาดดอกขาว	 ผักเบี้ยทะเล
 ชะคราม	 เตยทะเล	 แสมทะเล	 ฝาดดอกแดง
 ตาตุ่มทะเล	 ลำแพนทะเล	 เทียนทะเล	 รักทะเล
 หูกวาง	 สำมะง่า	 ถั่วขาว
 โกงกางใบเล็ก	 โกงกางใบใหญ่	

สถานการณ์ป่าชายเลน

ป่าชายเลนประเทศไทย

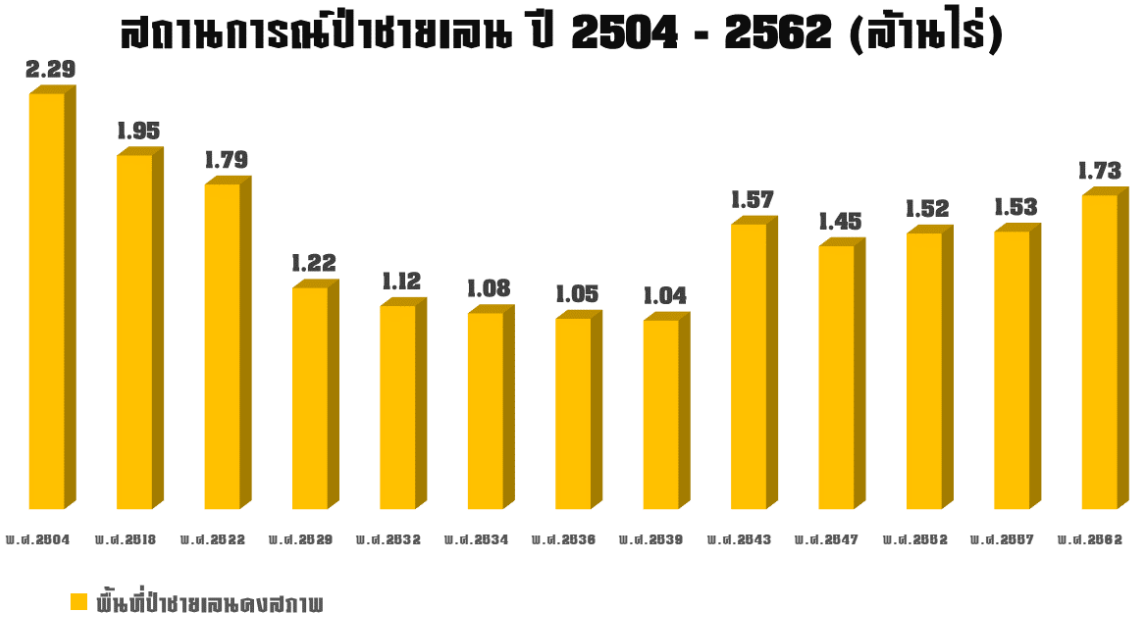
ประเทศไทย มีพื้นที่ป่าชายเลนรวม ๒.๘๖ ล้านไร่* ในท้องที่ ๒๔ จังหวัด แบ่งเป็น พื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพ ๑.๗๓ ล้านไร่ (ร้อยละ ๑.๗ ของพื้นที่ป่าชายเลนทั่วโลก) และพื้นที่เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ ๑.๑๓ ล้านไร่ อาทิ พื้นที่เกษตรกรรม เมืองและสิ่งก่อสร้าง ที่อยู่อาศัย เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น

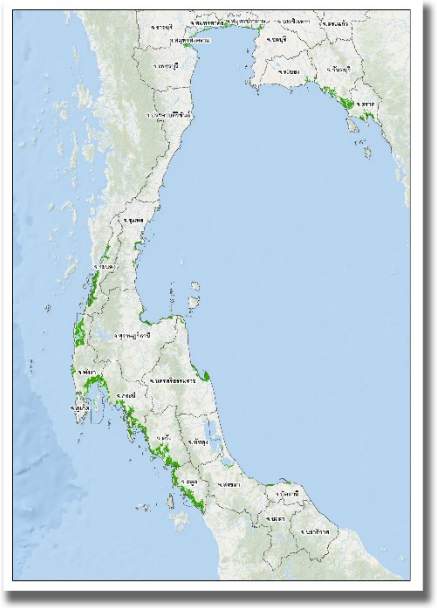
สำรวจพบพันธุ์ไม้ป่าชายเลนแท้จริงทั้งสิ้น ๓๘ ชนิด พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่

ไม้ในสกุลโกงกาง (Rhizophora spp.)	แสม (Avicennia spp.)
ลำพู, ลำแพน (Sonnerata spp.)	ถั่ว (Bruguiera spp.)
โปรง (Ceriops spp.)	ตะบูน (Xylocarpus spp.)

ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น

จากการสำรวจและแปลภาพถ่ายดาวเทียมในช่วงที่ผ่านมา พบว่า มีพื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น มีการปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนทุกภาคส่วน จากสถิติการป่าไม้ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๔ เป็นต้นมา ป่าชายเลนลดลงมาโดยตลอด จนถึงปี พ.ศ.๒๕๓๙ เหลือพื้นที่ป่าชายเลน ๑,๐๔๐,๐๐๐ ไร่แต่จากการสำรวจแปลภาพถ่ายดาวเทียมครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๒ พบว่ามีพื้นที่ป่าชายเลน ๑,๗๓๗,๐๒๐ ไร่นับเป็นส่วนที่เพิ่มขึ้น ๖๙๗,๐๒๐ ไร่ โดยในระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) กรม ทช. มีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่า ๑๕๔,๔๐๐ ไร่ หมายเหตุ : * ข้อมูลจากการสำรวจรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนโดยการแปลภาพถ่ายดาวเทียม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๗

ป่าชายเลนจังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรี ในปี พ.ศ.๒๕๕๗ มีพื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพ ๑๔๘๓๙.๕๓ ไร่ และในปีพ.ศ.๒๕๖๓ พื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพเพิ่มขึ้นเป็น ๑๙,๔๘๖.๗๕ ไร่ สำรวจพบพันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ โปรงแดง แสมทะเล แสมขาว พังกาหัวสุมดอกแดง ถั่วขาว ลำพู ลำแพน ตาตุ่มทะเล โพธิ์ทะเล ฯลฯ
สัตว์ที่พบในป่าชายเลน ได้แก่ นก ๗๔ ชนิด เช่น นกตีนเทียน นกนางนวลแกลบเคราขาว นกชายเลนบึง นกกินเปรี้ยว เป็นต้น มีนกอพยพที่สำคัญและใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง ได้แก่ นกชายเลนปากช้อน และสัตว์หน้าดิน ๑๓ ชนิด เช่น หอยเรดเชลล์ ปูเปี้ยว ปูก้ามดาบ ใส่เดือนทะเล หอยเจดีย์ เป็นต้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน

ชุมชนชายฝั่งมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมการดำรงชีพที่พึ่งพิงประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนมาช้านาน เช่น การนำพืชป่าชายเลนมาใช้เป็นอาหาร เป็นยาสมุนไพร และเป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ใช้สอยในครัวเรือน ฯลฯ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ศึกษารวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นมิให้สูญหาย ถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น และพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เมนูอาหารจากพืชป่าชายเลน

๒๐ ชนิด ๗๖ เมนู
- ไข่เจียวชะคราม
- ลูกจากลอยแก้ว
- ใบโกงกางชุบแป้งทอด
- น้ำลำแพน ฯลฯ

พืชสมุนไพรจากป่าชายเลน

๓๙ ชนิดพันธุ์
- ชาใบขลู่
- สมุนไพรเหงือกปลาหมอ
- แชมพูกำจัดเห็บจากใบถอบแถบน้ำ

ฯลฯ

ผลิตภัณฑ์จากพืชป่าชายเลน
- ผลิตภัณฑ์จากต้นจาก
- ถ่านไม้โกงกาง
- จักสานจากต้นเตยทะเล ฯลฯ

ภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรี

- ถ่านไม้โกงกางใบเล็กและน้ำส้มควันไม้ จากป่าปลูกในที่ดินเอกสารสิทธิ์ ท้องที่ตำบลบางตะบูนตะวันออก และอำเภอบ้านแหลม
- เมนูอาหารจากต้นชะคราม, ลูกจากลอยแก้ว, เครื่องดื่มจากน้ำลำแพน, ลูกลำแพนกวน, ซาลาเปาไส้ลูกแสมขาว, ยำหนามพุงดอ, ยำยอดขลู่
- ผ้ามัดย้อมจากเปลือกไม้โกงกาง ไม้ตะบูน

จัดทำป้ายพันธุ์ไม้ป่าชายเลน

ได้ดำเนินการจัดทำป้ายพันธุ์ไม้ป่าชายเลน พร้อมติดตั้งในพื้นที่โครงการ จำนวน ๒๕ ชนิดพันธุ์ จำนวนรวม ๙๘ ป้าย พร้อมมีภาพ Scan QR code เพื่อเชื่อมโยงรายละเอียดข้อมูลของพันธุ์ไม้แต่ละชนิด

งานที่จะดำเนินการต่อไป

๑. จัดทำศูนย์รวมพรรณไม้ป่าชายเลนโดยรวบรวมชนิดพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด มาปลูกเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความหลากหลายและเป็นแหล่งเรียนรู้ชนิดพันธุ์ไม้

๒. ทดลองปลูกป่าชายเลนหลังแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น โดยการทดลองการปลูกหลายๆวิธี คัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสม เนื่องจากพื้นที่ไม้ลักษณะดินเป็นดินกระซ้า (เศษเปลือกหอยผสมทราย) และมีคลื่นลมแรง

บอร์ดนิทรรศการ

ป่าชายเลน

งานปลูกฟื้นฟูป่าชายเลน

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ร่วมกับ โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา ปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนในพื้นที่โครงการ ดังนี้

1. บริเวณศาลาทรงงาน

2. บริเวณคลองส่งน้ำ

3. บริเวณแนวชายฝั่งทะเล (ปลูกเสริมป่าเดิม)

4. ส่งมอบกล้าไม้ให้โครงการฯ ปลูกคลองบริเวณหลังแนวถักไม้ไผ่ ของคลื่นเมื่อเดือน มิถุนายน 2562 โดยใช้กล้าไม้โกงกางใบใหญ่ จำนวน 468 กล้า พบว่า ต้นไม้มีสภาพที่แข็งแรงดี

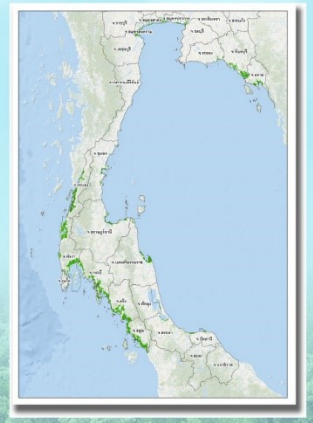
ชนิดพรรณไม้ป่าชายเลนและป่าชายเลนชายหาดที่พบในปัจจุบันมี 25 ชนิด ที่พบมาก คือ โกงกางใบเล็ก แสมทะเล

แผนงานระยะต่อไป

1. จัดทำศูนย์รวมพรรณไม้ป่าชายเลนโดยรวบรวมชนิดพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด มาปลูกเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความหลากหลายและเป็นแหล่งเรียนรู้ชนิดพันธุ์ไม้
2. ทดลองปลูกป่าชายเลนหลังแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น โดยการทดลองปลูกหลายๆ วิธี คัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสม เนื่องจากพื้นที่มีลักษณะดินเป็นดินกระช้า (เศษเปลือกหอยผสมทราย) ธาตุอาหารมีน้อย มีตัวเพรียงเกาะโคนต้น และมีคลื่นลมแรง

สถานการณ์ป่าชายเลน

ประเทศไทย มีพื้นที่ป่าชายเลนราว 2.85 ล้านไร่ ในครั้งที่ 24 จังหวัด แบ่งเป็น พื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพ 1.73 ล้านไร่ (ร้อยละ 1.7 ของพื้นที่ป่าชายเลนทั่วโลก) และพื้นที่เสื่อมโทรมแปลงการให้ประโยชน์ 1.13 ล้านไร่ จาก พื้นที่ภาพจากกรมป่าไม้ และสำรวจ ซึ่งอยู่ชายฝั่ง เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น

สำรวจพบพันธุ์ไม้ป่าชายเลนแท้ทั้งหมด 38 ชนิด ที่พบได้บ่อย ได้แก่

โกงกางใบใหญ่ (*Rhizophora spp.*)	แสม (*Avicennia spp.*)
ลำพู, ลำแพน (*Sonnerata spp.*)	ตำ (*Bruguiera spp.*)
โปรง (*Ceriops spp.*)	ตะบูน (*Xylocarpus spp.*)

ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น

จากการสำรวจแผนปลายพร่ายตามเทียบในช่วงที่ผ่านมา พบว่า มีพื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากการร่วมกันปลูกฟื้นฟูของชุมชนต่อเนื่อง โดยจากสถิติพบว่าป่าได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา พื้นที่ป่าชายเลนลดลงมาโดยตลอด จนถึงปี พ.ศ. 2539 เหลือพื้นที่ป่าชายเลน 1,040,000 ไร่ แต่จากการสำรวจแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2562 พบว่า มีพื้นที่ป่าชายเลน 1,939,020 ไร่ เพิ่มขึ้นถึงเท่าตัว คือ 897,020 ไร่

โดยในช่วง 20 ปี (พ.ศ. 2540 - 2559) กรม ทช. มีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่า 154,400 ไร่

หมายเหตุ : ข้อมูลจากการสำรวจรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนโดยการแปลภาพถ่ายดาวเทียม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2557

จังหวัดเพชรบุรี ในปี พ.ศ.2557 มีพื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพ 14,839.53 ไร่ และในปี พ.ศ.2563 **พื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพเพิ่มขึ้นเป็น 19,486.75 ไร่** สำรวจพบพันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ โปรงแดง แสมทะเล แสมขาว พังกาหัวสุมดอกแดง ถั่วขาว ลำพู ลำแพน ตาตุ่มทะเล โพทะเล ฯลฯ

สัตว์ที่พบในป่าชายเลน ได้แก่ **นก 74 ชนิด** เช่น นกตีนเทียน นกนางนวลแกลบเคราขาว นกชายเลนปีกยาว นกกินเปี้ยว เป็นต้น นกอพยพที่สำคัญและใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง ได้แก่ นกชายเลนปากช้อน **สัตว์หน้าดิน 13 ชนิด** เช่น หอยเรดเชลล์ ปูเปี้ยว ปูก้ามดาบ ไส้เดือนทะเล หอยเจดีย์ เป็นต้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน

ชุมชนชายฝั่งมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมการดำรงชีพที่พึ่งพิงประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนมาช้านาน เช่น การนำพืชป่าชายเลนมาใช้เป็นอาหาร เป็นยาสมุนไพร และเป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ใช้สอยในครัวเรือน เป็นต้น

เมนูอาหาร จากพืชป่าชายเลน	พืชสมุนไพร จากป่าชายเลน	ผลิตภัณฑ์ จากพืชป่าชายเลน
20 ชนิด 76 เมนู - ไข่เจียวชะคราม - ลูกจากลอยแก้ว - ใบโกงกางชุบแป้งทอด - น้ำลำแพน ฯลฯ	39 ชนิดพันธุ์ - ชาใบขลู่ - สมุนไพรเหงือกปลาหมอ - แชมพูกำจัดเห็บจากใบถอบแถบน้ำ ฯลฯ	- ผลิตภัณฑ์จากต้นจาก - ถ่านไม้โกงกาง - จักสานจากต้นเตยทะเล ฯลฯ

ภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรี

- ถ่านไม้โกงกางใบเล็กและน้ำส้มควันไม้ จากป่าปลูกในพื้นที่ดินเอกสารสิทธิ์ ท้องที่ ต.บางตะบูนออก อ.บ้านแหลม
- เมนูอาหารจากต้นชะคราม, ลูกจากลอยแก้ว, เครื่องดื่มน้ำลำแพน, ลูกลำแพนกรอบ, ชาลาเปาไส้ลูกแสมขาว, ย่านนามพุงดอ, ย่ายอดขลู่
- ผ้ามัดย้อมจากเปลือกไม้โกงกาง ไม้ตะบูน

- โซนจัดแสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน

๒.๔) จัดแสดงผลิตภัณฑ์ สมุนไพร และเมนูอาหารจากป่าชายเลน

ไข่เจียวชะคราม

ยำชะคราม

ลูกจากลอยแก้ว และ น้ำลำแพน

ขนมหม้อแกงจากลูกแสม

เม็ดขนุนลูกแสม

ลำแพนกวน

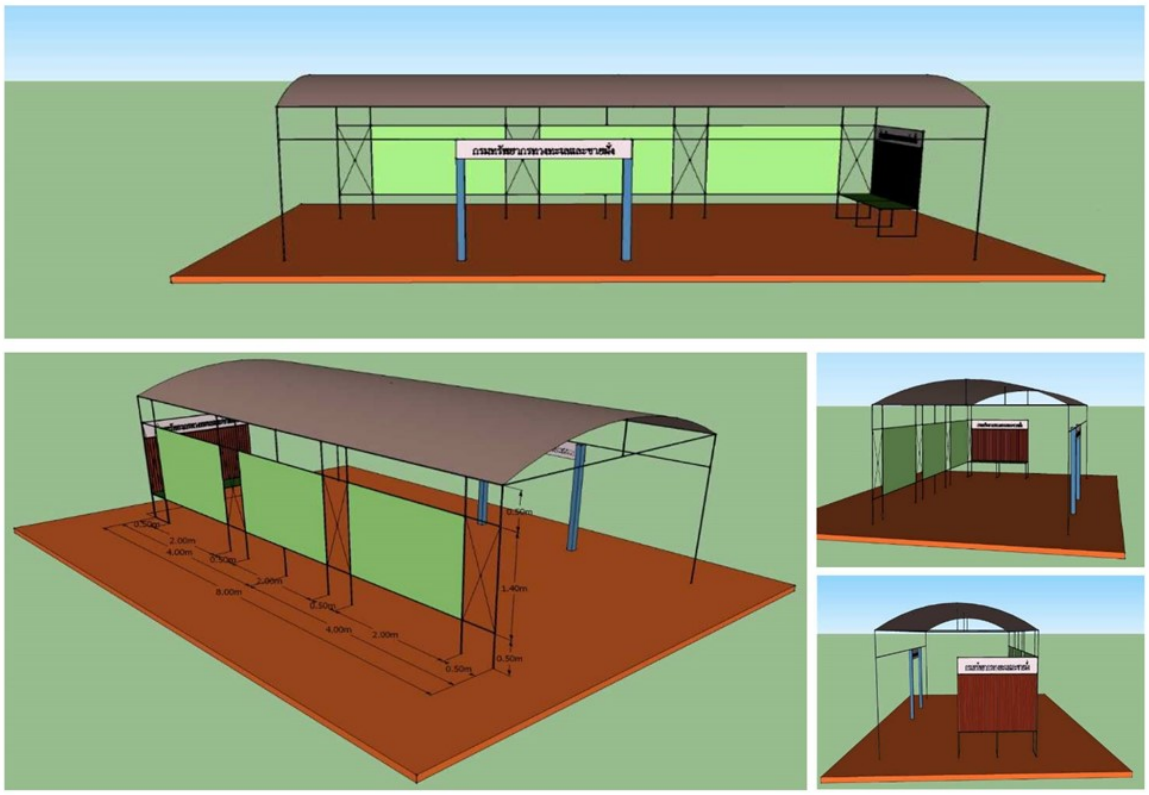
ลำแพนหยี

ขนมต้มจากลูกแสม

๓. แบบและการจัดนิทรรศการ

- **แผนผังพื้นที่จัดนิทรรศการ**

แบบรูปรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะ

๓.๑ จัดทำบอร์ดนิทรรศการและป้ายชื่อพันธุ์ไม้

๑) รวบรวมข้อมูลเนื้อหาและภาพประกอบจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ประกอบด้วย ๑. การอนุรักษ์วาฬบรูด้า ๒. การปักไม้ไผ่ชะลอคลื่นเพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ๓. การปลูกฟื้นฟูป่าชายเลน และป้ายชื่อพันธุ์ไม้ป่าชายเลน

๒) ออกแบบบอร์ดนิทรรศการตามข้อ ๑) ขนาด ๑.๔x๒ เมตร.

๓) จัดพิมพ์บอร์ดนิทรรศการ ตามข้อ ๒) โดยจัดพิมพ์ ๔ สีบนวัสดุไวนิลหลังดำ ความคมชัดสูง พร้อมกรอบโครงวัสดุไม้หรือเหล็กกล่อง พร้อมติดตั้งป้ายบอร์ดนิทรรศการ

๔) จัดทำป้ายชื่อพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ตามชนิดและเจ้าหน้าที่กำหนด จำนวน ๓๒ ชนิด รวม๙๖ ป้ายขนาดป้าย ๙ x ๒๐.๕ เซนติเมตร พิมพ์บนวัสดุสติกเกอร์แบบภายนอกกันแดดและความชื้น ติดบนวัสดุพลาสวูด หนา ๔ มิลลิเมตร พร้อมวัสดุลวดสปริงความยาว ๔๕ เซนติเมตร สำหรับยึดติดต้นไม้ จำนวน ๔๕ เส้น และขาป้ายชื่อพันธุ์ไม้วัสดุอลูมิเนียมแผ่นความหนา ๒ มิลลิเมตร ความกว้าง ๒ เซนติเมตร

ยาว ๕๐ เซนติเมตร จำนวน ๕๑ ชิ้น สำหรับติดป้ายพันธุ์ไม้ในกระถางหรือไม้เลื้อย พร้อมช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการติดตั้ง ป้ายชื่อพันธุ์ไม้

๓.๒ ออกแบบและจัดเต็นท์นิทรรศการ

๑) ออกแบบ ผังการจัดนิทรรศการแบบภาพ ๓D ในพื้นที่ขนาด ๔x๘ เมตร

๒) จัดทำโครงรองรับบอร์ด จัดซุ้มทางเข้าหน้างานนิทรรศการ โดยใช้วัสดุไม้ไผ่

๓) จัดทำป้ายกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โลโก้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โลโก้กรมกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และออกแบบไดคัทภาพเพื่อตกแต่งนิทรรศการ จำนวน ๓ ชุด เพื่อติดตั้งบริเวณซุ้มทางเข้าหน้างานและด้านข้างที่จัดนิทรรศการ ทั้ง ๒ ด้าน เพื่อความสวยงาม

๓.๓ จัดหาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน

๑) ผลิตภัณฑ์ชาใบขลู่ ๓ ชิ้น

๒) ผลิตภัณฑ์ชาจากต้นเหงือกปลาหมอ ๓ ชิ้น

๓) แชมพูกำจัดเห็บเหาจากต้นถอบแถบน้ำ ๓ ชิ้น

๔) ผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นเตยทะเล ๓ ชิ้น

๕) ผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติป่าชายแลน ๓ ชิ้น

๖) ผลิตภัณฑ์จากน้ำตาลจาก น้ำส้มจาก สุราจาก อย่างละ ๓ ชิ้น

๗) ผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นจาก ๓ ชิ้น

๘) ผลิตภัณฑ์จากถ่านไม้โกงกางและน้ำส้มควันไม้ ๓ ชุด

๙) เมนูอาหารจากต้นชะคราม ๒ เมนูพร้อมภาชนะบรรจุพร้อมตัวอย่าง พันธุ์ไม้

๑๐) ลูกจากลอยแก้ว ๑ กิโลกรัม พร้อมภาชนะบรรจุ

๑๑) จัดหาแคร่ไม้ไผ่ขนาดกว้าง ๘๐ เซนติเมตร ยาว ๒ เมตร สูง ๕๐ เซนติเมตร จำนวน ๑ ตัว เพื่อใช้วางผลิตภัณฑ์จากป่าชายเลน

๓.๔ การจัดตกแต่งในพื้นที่จัดนิทรรศการ

๑) ปูหญ้าเทียมในพื้นที่จัดนิทรรศการขนาด ๔x๘ เมตร

๒) จัดหาต้นไม้ป่าชายเลนกระถางที่มีรูปทรงสวยงามเพื่อประดับตกแต่ง ไม่น้อยกว่า ๒๐ ชนิด ชนิดละไม้น้อยกว่า ๒ ต้น เพื่อประดับตกแต่งบริเวณพื้นที่

๓) จัดตกแต่งพื้นที่โดยวัสดุไม้ไผ่ ถักเชือกประดับตกแต่งให้สวยงามตามที่เจ้าหน้าที่แนะนำ

๔) จัดชุดดอกไม้ประดับเพื่อใช้ตกแต่งพื้นที่นิทรรศการ จำนวน ๖ ชุด

๕) ผูกผ้าประดับตกแต่งเต็นท์จัดนิทรรศการ หลังคาเต็นท์ ขอบเต็นท์ บอร์ดนิทรรศการ ซุ้มทางเข้านิทรรศการ โดยใช้ผ้าสีม่วง-ขาว

๓.๕ รื้อถอนนิทรรศการ

ทำความสะอาดพื้นที่จัดนิทรรศการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๓.๖ จัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงาน

โดยจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มและบันทึกในแผ่น CD จำนวน ๓ แผ่น รายงานกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓.๗ งานอื่นๆตามที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่

- **ภาพการดำเนินงานเตรียมจัดนิทรรศการและกิจกรรมวันรับเสด็จฯ**

ภาพลงพื้นที่สำรวจบริเวณจัดนิทรรศการ

ภาพการดำเนินงานเตรียมจัดนิทรรศการ

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

สถานภาพชายฝั่งจังหวัดเพชรบุรี
วาฬบรูด้า
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
อาหารจากป่าชายเลน
สมุนไพรจากป่าชายเลน
ผลิตภัณฑ์จากป่าชายเลน

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

สถานภาพชายฝั่งจังหวัดเพชรบุรี
การป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น

วาฬบรูด้า

ป่าชายเลน

ป่าชายเลน

ภาพกิจกรรมวันรับเสด็จฯ

ภาพการจัดทำและติดตั้งป้ายชื่อพันธุ์ไม้ป่าชายเลน

- การรายงาน OnePage

ข่าวกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
โทร.02 141 1300 / www.dmcr.go.th

กปล. พร้อมรับเสด็จฯ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ จังหวัดเพชรบุรี

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2563 กองอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยนายไชยภูมิ สิทธิวัง ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน ร่วมกับ สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 3 ลงพื้นที่ “โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ” ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เตรียมความพร้อมรับเสด็จฯ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2563 โดยเตรียมพื้นที่จัดนิทรรศการและตรวจสอบความเรียบร้อยบริเวณจุดรับเสด็จที่ 2 เต็นท์นิทรรศการหน้าบ่อพักน้ำศาลาทรงงาน ก่อนวันรับเสด็จจริง

ในการนี้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้รับมอบหมายให้จัดนิทรรศการพร้อมถวายรายงาน โดย กปล. ถวายรายงานครอบคลุมเกี่ยวกับกิจกรรมในพื้นที่โครงการฯ ป่าชายเลนไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน พร้อมทั้งนำผลิตภัณฑ์ สมุนไพร และเมนูอาหารจากป่าชายเลนมาร่วมจัดแสดงในนิทรรศการด้วย

ข่าวกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
โทร.02 141 1300 / www.dmcr.go.th

ทช. จัดนิทรรศการและร่วมรับเสด็จฯ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ จังหวัดเพชรบุรี

วันที่ 17 พฤศจิกายน 2563 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จัดนิทรรศการและร่วมรับเสด็จฯ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยังโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

โอกาสนี้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้จัดแสดงนิทรรศการพร้อมถวายรายงานบริเวณจุดรับเสด็จที่ 2 เต็นท์นิทรรศการหน้าบ่อพักน้ำศาลาทรงงาน โดยมีเนื้อหาครอบคลุมงานที่ได้ดำเนินการบริเวณพื้นที่โครงการฯ และบริเวณใกล้เคียง จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ 1. สถานภาพชายฝั่งจังหวัดเพชรบุรี การป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น 2. วาฬบรูด้า และ 3. งานปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนในพื้นที่โครงการฯ สถานภาพป่าชายเลนไทยและป่าชายเลนจังหวัดเพชรบุรี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลน พร้อมทั้งนำผลิตภัณฑ์ สมุนไพร และเมนูอาหารจากป่าชายเลนมาร่วมจัดแสดงในนิทรรศการ

ภาคผนวก

อธิบดี
เลขที่รับ 4786
วันที่ - 5 พ.ย. 2563
เวลา 10.30 น.

รับที่ 1515
วันที่ - 5 พ.ย. 2563
เวลา 10.47 น.

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
รับที่ 16161
วันที่ - 5 พ.ย. 2563
เวลา 10.39 น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๓ ส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง โทร ๐ ๓๒๔๗ ๐๔๕๙
ที่ ทส ๐๔๑๐.๔/ ๒๓๖๘ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
เรื่อง ขอรายงานความก้าวหน้าและเตรียมความพร้อมในการรับเสด็จฯ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามพระบรมราชกุมารี

เรียน อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องเดิม

ตามหนังสือสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๓ ที่ ทส ๐๔๑๐.๔/๒๓๑๘ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ได้ขอรับการสนับสนุนการจัดนิทรรศการและร่วมรับเสด็จฯ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามพระบรมราชกุมารี ณ ฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ นั้น

ข้อเท็จจริง

สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๓ ขอเรียนว่า เมื่อวันอังคารที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะส่วนล่วงหน้าฯ ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามความพร้อมการรับเสด็จฯ และร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีเป็นประธาน ในการประชุม โดยสรุปผลการประชุมในการเตรียมความพร้อม ดังนี้

๑. การเสด็จครั้งนี้การเสด็จเป็นการส่วนพระองค์ พร้อมคณะแพทย์ พยาบาล จำนวนประมาณ ๑๒๐ คน และคณะผู้ติดตามประมาณ ๓๐ คน โดยเสด็จโดยรถยนต์พระที่นั่ง ถึงฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี (รถพระที่นั่งเทียบ ณ จุดรับเสด็จที่ ๑ ศาลาทรงงาน) วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๕ น.และเสด็จพระดำเนินกลับ เวลา ๑๓.๐๐ น. รายละเอียดตาม (ร่าง) กำหนดการที่ได้แนบมาพร้อมนี้

๒. สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๓ ได้รับมอบหมายให้จัดนิทรรศการด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพียงหน่วยงานเดียว ในจุดรับเสด็จที่ ๒ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการดำเนินงานของฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ มาตลอด ได้แก่ การสนับสนุนพรรณไม้ป่าชายเลนเพื่อเพาะเลี้ยงสัตว์ทะเลในโรงฟักสัตว์ทะเล สนับสนุนการปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น และการทดลองปลูกป่าชายเลนหลังแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น เป็นต้น

๓. การจัดนิทรรศการครั้งนี้ได้กำหนดไว้ ๓ หัวข้อเรื่อง ได้แก่ ด้านการปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น ด้านพรรณไม้ป่าชายเลนและประโยชน์พรรณไม้ป่าชายเลนในพื้นที่ฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ และด้านการอนุรักษ์วาฬบรูด้าและกำหนดให้มีผู้ถวายรายงาน จำนวน ๓ ท่าน ใช้เวลารวม ๕ นาที และจะมีการซ้อมถวายรายงานในวันเสาร์ ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ

/ข้อเสนอและข้อพิจารณา

ข้อเสนอและข้อพิจารณา

เนื่องจากการจัดนิทรรศการครั้งนี้ เป็นการถวายรายงานด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ จึงต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหรือผู้ผ่านการศึกษาและติดตามงานในพื้นที่ฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ เป็นผู้กล่าวถวายรายงาน สำหรับการจัดนิทรรศการต้องเป็นรูปแบบเดียวกันและเหมาะสมกับพื้นที่รับเสด็จฯ จึงขอได้โปรดพิจารณาดังนี้

๑. สนับสนุนการออกแบบ จัดทำข้อมูลสนับสนุนการจัดนิทรรศการ และติดตั้งป้ายชนิดพันธุ์ไม้ป่าชายเลน โดยขอพิจารณามอบหมายให้นายไชยภูมิ สิทธิวัง ตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน สังกัดกองอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน เป็นผู้ประสานงานในการจัดนิทรรศการ

๒. มอบหมายให้เจ้าหน้าที่จัดทำข้อมูล ร่วมนำเสนอการจัดนิทรรศการ และเป็นผู้กล่าวถวายรายงานในการจัดนิทรรศการ ทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วยดังนี้

๒.๑ นายสุรศักดิ์ ทองสุกดี ตำแหน่ง นักวิชาการประมงชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตก ด้านการอนุรักษ์วาฬบรูด้า

๒.๒ นายไชยภูมิ สิทธิวัง ตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน สังกัดกองอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ด้านพรรณไม้ป่าชายเลนในฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ

๒.๓ นางสาวพรพรรณ ชุมภูเทพ นักธรณีวิทยาปฏิบัติการ สังกัดกองอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง ด้านการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งโดยการปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

นายมนตรี หามนตรี
เจ้าพนักงานประมงอาวุโส รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 3

- ทราบ.
- ขอปรับปรุงตามคำแนะนำ 2.1/2.2./2.3.

เรียน อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เพื่อโปรดพิจารณา

(นายอภิชัย เอกวนากุล) - ๕ พ.ย. ๒๕๖๓
ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
รักษาราชการแทนรองอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(นายโสภณ ทองดี)
อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- 5 พ.ย. 2563